

Guia docent

390432 - TBR - Tractament Biològic de Residus

Última modificació: 12/01/2021

Unitat responsable: Escola d'Enginyeria Agroalimentària i de Biosistemes de Barcelona
Unitat que imparteix: 745 - DEAB - Departament d'Enginyeria Agroalimentària i Biotecnologia.

Titulació: GRAU EN ENGINYERIA DE SISTEMES BIOLÒGICS (Pla 2009). (Assignatura obligatòria).

Curs: 2020   **Crèdits ECTS:** 6.0   **Idiomes:** Castellà, Català

PROFESSORAT

Professorat responsable: Lopez Martinez, Margarita

Altres: Lopez Martinez, Marga
Huerta Pujol, Oscar

COMPETÈNCIES DE LA TITULACIÓ A LES QUALS CONTRIBUEIX L'ASSIGNATURA

Específiques:

1. Processos biològics pel tractament de residus orgànics.

Transversals:

2. SOSTENIBILITAT I COMPROMÍS SOCIAL - Nivell 3: Tenir en compte les dimensions social, econòmica i ambiental en aplicar solucions i dur a terme projectes coherents amb el desenvolupament humà i la sostenibilitat.

METODOLOGIES DOCENTS

- Classes de teoria Per explicar els conceptes i promoure la participació dels estudiants
- Practiques d'aula/gabinet: Per resoldre problemes i l'estudi de casos relacionats amb l'assignatura.
- Pràctica de laboratori: Una sessió de 2h de laboratori per el reconeixement i la identificació de materials orgànics, especialment dels susceptibles de ser valoritzats mitjançant tractaments biològics o productes resultants dels tractaments.
- Visites tècniques: Per conèixer el funcionament d'instal·lacions industrials de tractament biològic de residus orgànics.

OBJECTIUS D'APRENENTATGE DE L'ASSIGNATURA

L'estudiant, en finalitzar amb èxit l'assignatura, serà capaç de:

- Conèixer el marc social, econòmic, normatiu i ambiental de la gestió de residus orgànics
- Conèixer les principals característiques dels residus orgànics i interpretar els paràmetres analítics útils per a l'avaluació dels residus orgànics.
- Comprendre els fonaments científics i tècnics dels processos biològics utilitzats pel tractament de residus orgànics.
- Avaluar les característiques dels productes resultants del tractament biològic de residus orgànics i contrastar-los amb d'altres materials orgànics.

HORES TOTALES DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANTAT

Tipus	Hores	Percentatge
Hores grup gran	40,0	26.67
Hores aprenentatge autònom	90,0	60.00
Hores grup petit	20,0	13.33

Dedicació total: 150 h

CONTINGUTS

Introducció i els residus orgànics

Descripció:

- Context general de la gestió i tractament de residus. Definicions
- El paper dels processos biològics
- Caracterització, origen i quantificació De residus susceptibles de tractament biològic

Activitats vinculades:

- Activitat 1: Classes d'explicació teòrica
- Activitat 2: Proves d'avaluació
- Activitat 4: Resolució de problemes i casos pràctics

Dedicació: 29h

Grup gran/Teoria: 7h

Grup petit/Laboratori: 2h

Aprenentatge autònom: 20h

Tractaments Biològics

Descripció:

- Introducció
- Digestió anaeròbia
- Compostatge
- Altres tractaments biològics
- Altres tractaments
- Productes obtinguts

Activitats vinculades:

- Activitat 1: Classes d'explicació teòrica
- Activitat 2: Proves d'avaluació
- Activitat 3: Laboratori
- Activitat 4: Resolució de problemes i casos pràctics
- Activitat 5: Visites tècniques

Dedicació: 112h

Grup gran/Teoria: 29h

Grup petit/Laboratori: 18h

Aprenentatge autònom: 65h

Elements per a l'Elecció del Sistema de Tractament

Descripció:

Comparació dels processos de tractament biològic i identificació dels paràmetres de decisió

Activitats vinculades:

- Activitat 1: Classes d'explicació teòrica
- Activitat 2: Proves d'avaluació
- Activitat 4: Resolució de problemes i casos pràctics

Dedicació: 9h

Grup gran/Teoria: 4h

Aprenentatge autònom: 5h

ACTIVITATS

ACTIVITAT 1: CLASSES D'EXPLICACIÓ TEÒRICA

Descripció:

Sessions d'aula fins a completar 38 h. Els ítems d'aquesta activitat són els descrits en l'apartat de continguts.

Objectius específics:

Indicats en els continguts de cada tema.

Dedicació: 86h

Grup gran/Teoria: 38h

Aprenentatge autònom: 48h

ACTIVITAT 2: PROVES INDIVIDUALS D'AVALUACIÓ

Descripció:

Prova escrita individual a mig quadrimestre.

Prova escrita individual al final del quadrimestre.

Objectius específics:

Avaluar la maduresa dels coneixements i habilitats adquirides en les classes d'explicació teòrica i en la resolució de problemes i casos d'aplicació.

Material:

Enunciat de l'examen, calculadora.

Lliurament:

Examen resolt.

Dedicació: 2h

Grup gran/Teoria: 2h

ACTIVITAT 3: ESTUDI DE CASOS I LABORATORI

Descripció:

a) Caracterització de residus orgànics. Interpretació analítica. Interpretació normativa

b) Estudi dels processos de digestió anaeròbia i de compostatge. Disseny de procés i de tecnologia.

c) Al laboratori, reconeixement, anàlisi bàsica i identificació de materials orgànics procedents de diverses activitats amb especial atenció als susceptibles de ser tractats biològicament.

Material:

Exercicis, problemes i casos proposats. Ordinador i calculadora. Documentació diversa.

Dedicació: 50h

Grup petit/Laboratori: 12h

Aprenentatge autònom: 38h

ACTIVITAT 4: VISITES TÈCNIQUES

Descripció:

2 visites tècniques de 4h (8h). Visita a instal·lacions industrials de tractament biològic de residus orgànics i altres tipus de tractament/destí. Una es realitzarà a alguna instal·lació de cycle combinat de digestió anaeròbia i compostatge i de gran capacitat. Una altra es realitzarà a una instal·lació més senzilla.

Material:

Qüestionari de visita. Roba i sabates adequades.

Lliurament:

Qüestionari de visita emplenada, on es reflecteixi el grau de comprensió de la instal·lació, del problema ambiental i de gestió que soluciona, sobre els aspectes socials d'aquesta i dels condicionants per la correcta operació i bon funcionament del projecte global.

Dedicació: 12h

Grup petit/Laboratori: 8h

Aprenentatge autònom: 4h

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

La qualificació final de l'assignatura (Nfinal) s'obindrà per ponderació de les diferents proves i treballs avaluats durant el curs: La qualificació final de l'assignatura (Nfinal) serà la ponderació de les diferents proves i treballs avaluats:

- N1: Proves individuals d'avaluació. Hi hauran 2 exàmens, un a meitat del quadrimestre i l'altre al final, Pes 40 % (20% cada un)
N2: Contextualització de residus i relació amb la normativa (Pràctica 1), Pes 5%, Qualificació de l'informe de desenvolupament del procés de digestió anaeròbia (Pràctiques 2 i 3) pes 10%, Qualificació de l'informe de desenvolupament del procés de compostatge (Pràctiques 4 i 5) pes 10%, Qualificació de la fitxa de reconeixement i identificació de materials de procés biològic en Laboratori (Pràctica 6) pes 5%
N3: Qualificació de l'exposició oral del maneig de residus orgànic mitjançant els processos de digestió anaeròbia i compostatge, pes 10%
N4: Qualificació de l'informe de les visites tècniques Pes 5 % (2,5 % cada un)
CG: Competència genèrica (mitjana de N3, practica 6 i N4) pes 15%
- Els exàmens són d'assistència obligatòria.
  - L'assistència a pràctiques és obligatòria i la realització de les mateixes no es pot fer de manera individual.
  - L'absència a les visites tècniques o a la pràctica 6 (laboratori) implicarà una puntuació de 0 que no és recuperable ni compensable.

$$N_{\text{final}} = 0,4 \cdot N1 + 0,3 \cdot N2 + 0,1 \cdot N3 + 0,05 \cdot N4 + 0,15 \cdot CG$$

Adicionalment es podran proposar activitats i/o lliurables que serveixin per a pujar nota sobre les valoracions anteriors.

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:

- Pascual-Valero, J.A.. Aspectos biológicos de la estabilización aeróbica. Madrid: Mundi-Prensa, 2015. ISBN 9788484765677.
- Chica-Pérez, A.F.. Ingeniería y aspectos técnicos de la estabilización aeróbica. Madrid: Mundi-Prensa, 2015. ISBN 9788484767060.
- López-Martínez, M.. Valorización de la fracción orgánica de residuos municipales: materia prima, proceso y producto. Madrid: Mundi-Prensa, 2014. ISBN 9788484766940.
- Flotats, X.. Ingeniería y aspectos técnicos de la digestión anaeróbica. Madrid: Mundi-Prensa, 2016. ISBN 9788484766292.
- Solera, R.. Aspectos biológicos de la digestión anaeróbica. Madrid: Mundi-Prensa, 2014. ISBN 9788484767008.
- Mata-Álvarez, J.. Biomethanization of the organic fraction of municipal solid wastes [en línia]. London, UK: IWA Publishing, 2002 [Consulta: 16/04/2020]. Disponible a: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/upcatalunya-ebooks/detail.action?docID=3120718>. ISBN 9781780402994.
- Haug, R.T.. The practical handbook of compost engineering. Boca Raton, FL, USA: Lewis Publishers, 1993. ISBN 0873713737.
- Soliva-Torrentó, M.. Compostatge i gestió de residus orgànics. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2001. ISBN 8477948038.

Complementària:

- Bernal Calderón, M. Pilar. Guía de utilización agrícola de los materiales digeridos por biometanización [Recurs electrònic] [en línia]. [Madrid]: CSIC, 2011 [Consulta: 15/04/2020]. Disponible a: [http://213.229.136.11/bases/ainia_probiogas.nsf/0/89A368DD73F7282DC125753F00587325/\\$FILE/PROBIOGAS_GuiaDigerido.pdf](http://213.229.136.11/bases/ainia_probiogas.nsf/0/89A368DD73F7282DC125753F00587325/$FILE/PROBIOGAS_GuiaDigerido.pdf). ISBN 9788469418680.
- Stoffella, P.J.; Kahn, B.A.. Utilización de compost en los sistemas de cultivo hortícola. Madrid: Mundi-Prensa, 2005. ISBN 848476186X.
- Rittmann, B.E.; McCarty, P.L.. Environmental biotechnology: principles and applications. McGraw-Hill, 2001. ISBN 8448132807.
- Wheatley, A.D.. Anaerobic digestion: a waste treatment technology. London, UK: Elsevier: Applied Science, 1990. ISBN 9781851665266.
- Gealt, M.A.; Levin, M.A.. Biotratamiento de residuos tóxicos y peligrosos: selección, estimación, modificación de microorganismos y aplicaciones. Madrid: McGraw-Hill, 1997. ISBN 8448111303.
- Kennes, C.; Veiga, M.C.. Bioreactors for waste gas treatment [en línia]. Dordrecht, Netherlands: Kluwer Academic, 2001 [Consulta: 15/05/2020]. Disponible a: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/upcatalunya-ebooks/detail.action?docID=4712485>. ISBN 0792371909.
- Boixadera, J.; Teira, M.R.. Aplicación agrícola de residuos orgánicos. Lleida: Universitat de Lleida, 2001. ISBN 8484090930.
- De Bertoldi, M.; Ferranti, M.P.; L'Hermite, P.. Compost: production, quality and use. London: Elsevier: Applied Science, 1987. ISBN 1851660992.
- Hoitink, H.A.J.; Keener, H.M.. Science and engineering of composting: design, environmental, microbiological and utilization aspects. Worthington, OH, USA: Renaissance, 1993. ISBN 0936645156.
- Lens, P.; Hamelers, B.; Hoitink, H.; Bidlingmaier, W.. Resource recovery and reuse in organic solid waste management [en línia]. London, UK: IWA Publishing, 2004 [Consulta: 16/04/2020]. Disponible a: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/upcatalunya-ebooks/detail.action?docID=3120733>. ISBN 9781780402765.
- Flotats, X.; Sarquella, L.. Producció de biogàs per codigestió anaeròbia [en línia]. Barcelona: Institut Català d'Energia. Generalitat de Catalunya, 2008 [Consulta: 16/04/2020]. Disponible a: <http://upcommons.upc.edu/handle/2117/2265>.
- Gerardi, M.H.. The microbiology of anaerobic digesters. Hoboken, NJ, USA: John Wiley & Sons, 2003. ISBN 0471206938.
- Insam, H.; Riddech, N.; Klammer, S.. Microbiology of composting. Berlin, Germany: Springer, 2002. ISBN 354067568X.
- Arvanitoyannis, I.S.. Waste management for the food industries [en línia]. Amsterdam: Elsevier: Academic Press, 2008 [Consulta: 15/05/2020]. Disponible a: <https://www.sciencedirect.com/science/book/9780123736543>. ISBN 9780123736543.
- Moreno-Casco, J.; Moral-Herrero, R.. Compostaje [en línia]. Madrid: Mundi-Prensa, 2008 [Consulta: 16/04/2020]. Disponible a: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/upcatalunya-ebooks/detail.action?docID=3206888>. ISBN 9788484763468.
- Bourgeois, S.. La valeur azotée des boues résiduaires des stations d'épuration urbaines. Angers, France: Ademe, 1996. ISBN 2868171508.
- Colin, F.; Newman, P.J.; Puolanne, Y.J. Recent developments in sewage sludge processing. London, UK: Elsevier Applied Science, 1991. ISBN 1851666834.
- Prats, I.L.L.. Manual de gestió dels purins i de la seva reutilització agrícola. Barcelona: Departament de Medi Ambient. Generalitat de Catalunya, 1995. ISBN 843933236X.
- Martin, A.M.. Biological degradation of wastes. London, UK: Elsevier: Applied Science, 1991. ISBN 1851666354.
- Polprasert, C.. Organic waste recycling: technology and management. 3a ed. London, UK: IWA Publishing, 2007. ISBN 9781843391210.
- Power, J.F.. Land application of agricultural, industrial, and municipal by-products. Madison, USA: Soil Science Society of America, 2000. ISBN 0891188347.
- Tchobanoglous, G.; Kreith, F.. Handbook of solid waste management [en línia]. 2a ed. New York, USA: McGraw-Hill, 2002 [Consulta: 16/04/2020]. Disponible a: <https://sanitarac.pro/wp-content/uploads/2017/07/Solid-Waste-Management.pdf>. ISBN 0071356231.